

Változtatás átvezetésére

kötelezett példány:

nem kötelezett példány:

Példány sorszám:

Az állatház működési rendje MU 003.GK

Készítette: Dr. Lekli István
Folyamatgazda

Átvizsgálta:
Dr. Váradi Judit
Minőségügyi vezető

Jóváhagyta:
Prof. Dr. Tósaki Árpád
Tanszékvezető

M ó d o s í t á s o k		
Sorszáma	Dátuma	Leírása
3.	2008. 10. 08.	Folyamatgazda, 2., 3.6., 3.8., 3.9. pontokra
4.	2009. 10. 05.	3.4., 3.5., 3.10., 3.12., 3.15., 3.16., 3.17., 3.18., 3.19., 3.20.
5.	2012. 10. 01.	Aktualizálás
6.	2015.10.10.	Teljes körű aktualizálás
7.	2017.10.02.	Teljes körű aktualizálás
8.	2017.11.27.	Folyamatgazda
9.	2019.11.28.	Teljes körű aktualizálás

1. Cél

A munkautasítás meghatározza a kutatási célra felhasználásra kerülő kísérleti állatok kezelésének szabályait.

2. Érvényességi terület

A szabályozás vonatkozik a GYTK által használt állatházban (Elméleti Tömb, IX. emelet) dolgozó állatgondozókra, az állatház megbízott vezetőjére illetve az állatházban időszakosan ténykedő valamennyi munkatársra.

3. Az utasítás tartalma

3.1. Kísérleti állatok rendelése

A kísérleti állatok rendelése írásban történik a gondnokon keresztül, a kért ütemezésnek megfelelően, olyan kísérletbe, oktatásba bevonható állatok tenyésztésére feljogosított szervezettől, amelyek a törvényes előírásoknak megfelelnek. A szállítási időpont, az állatok faja, neme, kora, száma pontos megjelölésével történik a rendelés. A jóváhagyott kutatásokba az Egyetem Munkahelyi Állatkísérleti Bizottságának engedélye alapján lehet kísérleti állatot bevonni. Az állatok szállításáról minden esetben a tenyésztő illetve forgalmazó szervezet gondoskodik.

3.2. Kísérleti állatok fogadása

Megérkezéskor az állatokat az állatgondozó fogadja. Az állatok beléptetése előtt ellenőrzésre kerül a létszám, valamint az állatszállítmányt kísérő dokumentumok. Ezt követően a rágcsálók (egér, patkány) esetében az állattartó dobozokat azonosító címkével látja el az állatgondozó. Az egyszer használatos szállító dobozok veszélyes hulladékként kezelendők.

3.3. Új állatok megfigyelése

Az állatok meghatározott idejű (3-5 nap) akklimatizálódási idő után vonhatók kísérletbe. A kísérletbe való alkalmasságról a kísérletvezető dönt.

3.4. Az állatok tartása

A laboratóriumi állatok tartását és a rajtuk végzett vizsgálatokat, műtéteket olyan körülmények között kell végrehajtani, amely a kísérleti beavatkozástól eltekintve az állat fajának megfelelő komfortérzet és egészségi állapot megtartását lehetővé teszi, ehhez biztosítja az optimális környezeti feltételeket: az állandó hőmérsékletet és a megfelelő légcserét.

- Hőmérséklet: a kísérleti állatokat optimálisan 22 ± 3 °C között kell tartani, amelyet a hőmérséklet naplóba a gondozó vagy a takarító személyzet köteles vezetni.

- Légcsere: Természetes szellőzés, legalább napi 2 teljes légcserét kell biztosítani, oly módon, hogy a huzatérzetet elkerüljük.
- Világítás: A megvilágítás természetes és mesterséges megvilágításból áll. A megvilágításhoz napi 12 világos – 12 sötét óraciklust kell fenntartani. A fényforrás villódzásmentes, a fény jól elosztott legyen. Az egér és patkány átlagos fényigénye 700 Lux körüli, amit a mennyezeti megvilágítás biztosít. Amennyiben egy adott munkafolyamathoz erősebb megvilágításra van szükség, akkor azt helyi fényforrással kell biztosítani.

A hőmérséklet folyamatos monitorozását az állattartó helyiségben tartott hőmérővel az állatgondozó naponta ellenőrzi, hogy a megadott határértékek közötti üzemelés biztosított legyen.

Törekedni kell arra, hogy az állattartó helyiségekben a zajszint minél alacsonyabb legyen, és kerülendő minden hirtelen kiváltott zaj. Kerülni kell az állatok felesleges zavarását és elejét kell venni annak, hogy arra illetéktelen személyek látogassák az állatházat. Amennyiben ez elkerülhetetlenné válik akkor a tény az „Esemény napló”-ban pontos időponttal fel kell tüntetni.

3.5. Az állatok gondozása

Az állatházban levő állatok viselkedését, a táp és a vízfogyasztást az állatgondozó köteles mindennap megfigyelni, és a „takarítási, takarmányozási, fertőtlenítési és gondozási napló”-ba feljegyezni. Egyben minden rendellenességet jelenteni kell a kísérlet vezetőjének is.

3.6. Állatok etetése

A patkány, egér etetése – amennyiben a vizsgálati terv nem ír elő mást – ad libitum történik. A tápot elkülönítve tároljuk, az állatgondozó adagolja.

3.7. Az állatok vízellátása

A patkány, egér vízellátása 500 ml-es itatópalackból történik emberi fogyasztásra is alkalmas vízzel. Az állatoknak naponta friss vizet adunk.

3.8. Patkány, egér almozása

A laborállatok tartásához készített alomforgács fóliazsákban lezárva érkezik a tanszékre. Raktárban tároljuk. Az állatgondozó az almozást hetente két alkalommal végzi vagy a vizsgálati tervnek megfelelően. Minden almozás alkalmával ketreccserét kell végezni. A kontroll ketrecekkel kell kezdeni az almozást.

3.9. Az állattartó dobozok jelölése

Az állattartó dobozok jelölésére kretreccártyákat alkalmazunk, melyek az alábbi információkat tartalmazzák, amennyiben a vizsgálati terv mást nem ír elő:

- az állat(ok) nemét,
- az állat(ok) fajtáját,

Illetve kísérletbe vont állatok esetén,

- a kísérlet számát,
- a dózist,
- az állat(ok) egyedi azonosító számát (ha szükséges az egyedi azonosítás)

Ha az állatok egyedi azonosítása szükséges, akkor:

- Minden vizsgálatban részt vevő állatot a vizsgálat megkezdése előtt egyértelműen azonosítani kell, azaz egyedi azonosító kóddal kell ellátni.
- Minden egyes állatot jól láthatóan, könnyen hozzáférhető helyen (maximum) két karakterből álló számkóddal kell megjelölni.
- A vizsgálat ideje alatt folyamatosan ellenőrizni kell a jelölő számkódok állapotát, olvashatóságát.
- Megfelelő időközönként (szükség esetén soron kívül, hiányosság észlelése esetében azonnal) gondoskodni kell a kódok újrajrásáról.

3.10 Az állatház területén a takarítás, mosogatás és fertőtlenítés végzése

Napi takarítás és mosogatás rendje

- A takarítást és az eszközök mosogatását az állatgondozó végzi.
- A takarításhoz az időjárástól és a szennyezettségtől függően kell a víz hőmérsékletét megválasztani.
- Padozat: fertőtlenítőszeres lemosás
- Folyosó: tisztítószeres felmosás
- Eszközök: Haemosolos melegvizes mosogatás, fertőtlenítés

Az állattartó szobák és egyéb kiszolgáló helyiségek napi/heti takarítása megegyezik az előző pontban leírtakkal. A takarítás és fertőtlenítés a „takarítási, takarmányozási, fertőtlenítési és gondozási” naplóba szintén bejegyzésre kerül.

3.11. Higiénés tevékenység

Általános rendszabályok

- Az Állatház helyiségeiben csak állatházi védőruhában szabad dolgozni, illetve tartózkodni, a munkaruhát tilos hazavinni, otthon mosni.
- Étkezni csak a személyzeti pihenőben szabad.

- Védőruha, gumikesztyű, maszk, sapka használata kötelező.
- Az állatházban csak illetékes személy tartózkodhat.

3.12. Beteg állatok elkülönítése

A megbetegedett állatok elkülönítésre kerülnek és a kísérletvezető döntése alapján állatorvosi vizsgálatukra kerül sor. A beteg állatokkal kapcsolatban fokozottan ügyelni kell a fertőzésveszélyre. Ha egy állat elpusztult vagy felépült, eltávolítása után fertőtlenítő oldattal át kell mosni a ketrecet, melyben az állat tartózkodott. Az elhullott állatokat dokumentálni kell az elhullási naplóban. Az elhullást az állategészségügyi hatóságnak vagy az illetékes állatorvosnak is jelezni kell (lásd. hulladék kezelése).

3.13 Az állatok kiadása

A napi vizsgálatokhoz kért és a nap során „elhasználásra” szánt állatokat átdobozolja és előkészíti a szállításra. Az állatok kiadása az állatház bejáratánál történik, mikor is a felhasználó laborból kijelölt személy átveszi, és a laborba viszi az állatokat. Az állatok beérkezéséről és kiviteléről pontos dokumentációt kell vezetni az un. beérkezési és kiviteli naplóban.

3.14 A hulladék kezelése

Ha az állatgondozó elhullott állatot talál, akkor azt azonnal kiveszi a ketrecből és műanyag zacskóba helyezi, majd értesíti az elhullás tényéről az állat illetékes felhasználóját. A felhasználó köteles a tetemen boncolást végezni az elhullás okának pontosabb megállapítása végett. Indokolt esetben bevonhatja az állategészségügyi állomás hivatalos szak állatorvosát. Az állatházban elhullott illetve a kísérletekben felhasznált állatok tetemei az erre a célra rendszeresített műanyag zacskóba kerülnek, melyek veszélyes hulladék tárolására szolgáló műanyag hordókban kerülnek összegyűjtésre. Ezek a lezárást követően általában heti 2 alkalommal elszállításra kerülnek.

3.15 Állatok bevitele

Idegen, ill. új állatok bevitele csak akkreditált helyről történhet megfelelő szállítólevéllel kísérve. Az állatok darabszámát, nemét, fajtáját, bevitel dátumát, a beviteli naplóba a kísérletvezető személy aláírásával rögzíteni kell. Csak kísérletvezető vihet be állatokat az állatházba.

3.16 Állatok kivitele

Az állatházból történő állat elvitelekor pontosan rögzíteni kell az adott állatok darabszámát, nemét, fajtáját, elvitel dátumát. Állatot az állatházból csak kísérletvezető vihet el. Külön jelölni kell, hogyha ezeket az állatokat később az állatházba vissza kívánjuk juttatni. Az állatok beérkezéséről és kiviteléről pontos dokumentációt kell vezetni az un. beérkezési és kiviteli naplóban.

3.17 Dokumentáció

Az állatházban az alábbi dokumentumok találhatóak:

-beviteli/kiviteli napló

-hőmérséklet napló

-takarítási, takarmányozási, fertőtlenítési és gondozási napló

-karbantartási napló

3.18 Felelős személyek az Elméleti tömb IX. emeleti állatház vonatkozásában:

Állatház vezető: Dr. Lekli István GYTK, Gyógyszerhatástani Tanszék;

Gondozó és takarító személyzet: Füzesi Tibor GYTK, Gyógyszerhatástani Tanszék

3.18 Bértartás

A Gyógyszerhatástani Tanszék kísérleti állatain kívül lehetőség van külső Tanszék(ek) állatainak a tartására is. Ehhez az állatház vezetőjéhez kell kérelmet írni, aki az állatház szabad kapacitása alapján dönthet „idegen” állatok fogadásáról. A bértartás feltételeinek elfogadása esetén a külső kísérletvezetők kötelesek az állatház működési szabályzatát és működési rendjét betartani. Az működési szabályzat és működési rend figyelmen kívül hagyása és megszegése kizárást von maga után.

3.19 Minőségbiztosítási konzultáció

Az állatházban dolgozó személyek és kísérletvezetők jelentési kötelezettséggel vannak az állatházban történekről az állatház vezetője felé. Időközönként az állatház vezetője szakmai értekezletet hív össze, amelyen megbeszéljük az állatházban fellépő problémákat, ill. pótolják az esetleges hiányos dokumentációkat.

3.20 Műszaki hiba

Az állatházban előforduló bármilyen műszaki hibáról (csőtörés, beázás, hőmérsékletingadozás, szellőzési hiba, üvegtörés, dugulás, stb.) esetén értesíteni kell az állatház vezetőjét, aki azonnal értesíti a műszaki osztályt a hiba azonnali kijavításának érdekében. A javítás tárgyát, ill. időpontját a karbantartási naplóba dokumentálni kell.